

Johannes 1 (vers 1-18) – Samenvatting (Betacursus 01a - © 2005-2008 Deltacursus)

Indeling: Jezus Christus vóór de schepping (1:1-5). Jezus Christus toen hij ook mens werd (1:6-18).

Het Woord is God (1:1-2). In het begin was (bestond) het Woord voortdurend of altijd. ‘In het begin’ betekent ‘vóór alle tijd’, vanaf de eeuwigheid’. ‘Het Woord’, in het Grieks: logos. Woorden drukken gedachten uit; woorden openbaren wat verborgen is in het verstand. Zo drukt Jezus Christus zichtbaar het goddelijke wezen van de onzichtbare God uit. Er is nooit een conflict tussen het wezen van God en de woorden en daden van God. Er is geen verschil tussen *wie* God is en *wat* God tot uitdrukking brengt. God drukt zich uit, d.w.z. openbaart zich in Jezus Christus. Het Woord was voortdurend of altijd bij God. De relatie tussen God en het Woord is een eeuwige verbondenheid in liefde. Het Woord werd niet geschapen! Om hierop nadruk te leggen, zet het Grieks het woord ‘God’ voorop! “*God (en niets anders dan God) was het Woord!*” Van alle eeuwigheid was het Woord *God!* Er was nooit een tijd dat het Woord niet God was. Maar in de tijd, d.w.z. in de menselijke geschiedenis, bij de geboorte van Jezus Christus, heeft God naast zijn goddelijke natuur ook de menselijke natuur erbij aangenomen (1:14; Filippenzen 2:5-9). In deze hoedanigheid wordt het Woord, Jezus Christus, door mensen beschreven als de tweede ‘persoon’ van de Drie-enige God. Van alle eeuwigheid is het werkelijke wezen van God ‘Geest’ (4:24). Bij de eerste komst van Christus in de menselijke geschiedenis neemt God ook ‘de menselijke natuur’ aan (1:14). En in de menselijke geschiedenis, bij Pinksteren, werd de Geest van God ook uitgegoten op alle gelovigen om voor eeuwig in hen te wonen (14:16-17). In deze hoedanigheid wordt ‘de heilige Geest’ door mensen beschreven als de derde ‘persoon’ van de Drie-enige God.

Het Woord is de Schepper (1:3). Door het Woord is alles ontstaan. Het Woord bracht alles wat voorheen niet bestond tot stand (Psalm 33:6; Hebrreeën 11:3). Het Woord is ‘de Middelaar van de schepping’, door wie God de schepping tot stand bracht (1:3; Genesis 1:1).

Het Woord openbaart God (1:4-5). In het Woord was altijd leven. ‘Leven’ staat voor Gods wezen en zijn eigenschappen zoals liefde, heiligheid en macht. De mens *bezit* deze eigenschappen niet van nature, maar God *schent* hem wel bv. ‘leven’ (Genesis 2:7), ‘liefde’ (Romeinen 5:5) en ‘heiligmaking’ (1 Korintiërs 1:30). Het leven was altijd het licht voor de mensen. ‘Licht’ staat voor de openbaring (bekendmaking) van deze goddelijke essentie onder de mensen. Jezus is dus ‘God met ons’ (Immanuël), d.w.z. God die de menselijke natuur heeft aangenomen en onder ons is komen wonen om God *zichtbaar* aan de wereld te openbaren (14:9; Kolossenzen 1:15) en om de verlossing van mensen uit te voeren. Elke houding, woord en daad van Jezus Christus in de vier Evangelieën openbaart wie de onzichtbare God is. Daarom zegt Jezus, “Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien” (14:9). Het licht schijnt altijd in de duisternis. En toch heeft de duisternis zich het licht niet toegeëigend. Andere vertalingen: De duisternis heeft het licht *niet kunnen uitdoven, niet kunnen overmachten of niet begrepen*. De beste vertaling is: De duisternis heeft het licht *niet geaccepteerd, zich niet toegeëigend of niet in bezit genomen*. Er schuilt opzettelijke kwaad en haat in de duisternis, omdat het weigert om Jezus Christus als het Licht aan te nemen (3:19-20).

Betekenis van verlichting en geloof (1:6-9). Opdat iedereen zou geloven (1:6-7). Het werkwoord ‘geloven’ komt bijna 100 maal voor in het Johannes Evangelie. Parallele uitdrukkingen voor in Jezus ‘geloven’ zijn: Jezus ‘aannemen’ of ‘ontvangen’ (1:12; Matteüs 10:40), Jezus ‘belijden’ (Matteüs 10:32) en ‘naar Jezus komen’ (Matteüs 11:28). Het ware licht, dat ieder mens verlicht (1:9). Dit betekent niet dat ieder mens verlost wordt, maar wel dat ieder mens *een bepaalde kennis van het bestaan van God* heeft (Romeinen 1:19-20; 2:15). Meer specifiek, dat ieder mens die het evangelie hoort in mindere of meerdere mate inzicht in Gods plan van verlossing heeft. Niemand kan zichzelf later voor God verontschuldigen (Romeinen 3:19-20). Elk mens moet op dat licht reageren.

Het woord ‘wereld’ (Grieks: kosmos) heeft verschillende betekenissen in het Evangelie van Johannes:

- Het geordende universum (bv. 1:10a,b), de aarde (21:25).
- Het theater van de menselijke geschiedenis, het rijk van de mensheid, de mensen op aarde, de mensheid (bv. 1:9).
- Het publiek (bv. 7:4).
- De verloren mensen: beladen met zonden, onderhevig aan het rechtvaardige oordeel en die verlossing nodig hebben (bv. 1:10c en 3:19). Betekenis nummer d gaat gemakkelijk over in betekenis nummer f.
- De verloren mensen als in 3:19 maar nu met de additionele gedachte: zonder onderscheid met betrekking tot ras, nationaliteit of taal (bv. 4:42). Het verwijst *niet* naar de wereld als het gebied van het kwaad zoals bij betekenis f. Het verwijst ook *niet* naar ‘elk mens die ooit geleefd heeft’ zoals bij betekenis b.
- De verloren mensen als in 3:19 maar nu met de additionele gedachte: die het kwade doen en openlijk vijandig zijn tegen God, Christus en de christenen (bv. 7:7); de wereld als het gebied van het kwaad, openlijk vijandig tegen God, Christus en de christenen (15:18).
- Alle uitverkorenen uit alle volken (4:42).

Jezus afwijzen (1:10-11). Toch kende de wereld hem niet (1:10). De wereld is hier de mensheid (betekenis b) die van God afgedwaald zijn, de verloren mensen (betekenis d), hier vertegenwoordigd door Israël. Betere vertaling: “Toch *erkende* de wereld hem niet” (Jesaja 1:2-4; vgl. Matteüs 10:32-33). In de wereld schuilt het kwaad. De wereld wijst de Messias, Jezus Christus, af. Maar er komt ook een tijd dat Jezus de wereld niet ‘erkent’ (Matteüs 7:23; vgl. Matteüs 10:33; 2 Timoteüs 2:12). Hij kwam naar wat van hem was, maar wie van hem waren hebben hem niet ont-

vangen (1:11). De mensen die van hem waren, zijn in de eerste plaats het volk Israël. Zij hebben hem *niet ontvangen of verwelkomd*. Dit is een stijfgevoel voor: “Zij hebben hem *verworpen*”.

Jezus ontvangen (1:12-13). Gods verantwoordelijkheid is wedergeboorte (1:13). Ware kinderen van God hebben hun kind-zijn niet te danken aan hun natuurlijke afstamming (bloed, nationaliteit), bv. van Abraham (8:31-59); ook niet aan lichamelijke seksdrang (wil van het vlees); ook niet aan het besluit of vrije wil van een mens (wil van een man) (Romeinen 8:7-8; 9:11,16), maar alleen aan het besluit van God en zijn soevereine uitwerking daarvan in de wedergeboorte (3:3-8; 17:2; Romeinen 8:29-30). Jouw verantwoordelijkheid is Jezus Christus aan te nemen, d.w.z. in hem te geloven (1:12). Hoewel Israël als volk hem verwierp, waren er individuen die hem ontvingen (aannemen). Letterlijk: “Maar zoveel (individuen) als”, hetzij Joden hetzij niet-Joden. In de context betekent ‘ontvangen’ (1:11-12) ook ‘zich toe-eigenen’ (1:5), ‘erkennen’ (1:10). ‘Geloven’ staat hier in de tegenwoordige tijd en duidt aan dat het werkelijke ontvangen of aannemen van Jezus duidelijk wordt wanneer een gelovige niet slechts een keer zijn geloof belijdt, maar *volhardend blijft geloven* heel zijn leven lang. De ‘naam van Jezus Christus’ is een uitdrukking voor ‘Jezus Christus zoals hij zichzelf in de bijbel geopenbaard heeft’. Het geloven in of het afwijzen van ‘een Jezus zoals andere godsdiensten of filosofieën over hem spreken’ is volkomen waardeloos!

Kinderen van God (1:12). Jezus Christus geeft je het recht om kind van God te worden. De Joden roemden op hun erfrecht, namelijk dat zij ‘kinderen van Abraham’ waren (8:33). Aan elk individu, hetzij Jood hetzij niet-Jood, die Jezus Christus ontvangt, geeft Jezus Christus het werkelijke recht om ‘kind van God’ te worden. ‘Geven’ duidt aan dat verlossing altijd een geschenk uit genade is (Efeziërs 2:8-19). ‘Recht’ is het gezag dat haar oorsprong bij God heeft. Het is niet het recht of gezag dat haar oorsprong bij mensen of menselijke instellingen heeft, waarop mensen zo vaak aanspraak maken (19:10). Kind van God worden heeft een beginpunt (punt) en is een voortgaand proces (lijn). *Het beginpunt van verlossing is de wedergeboorte (rechtvaardiging)*. Omdat de twee werkwoorden ‘ontvangen’ en ‘geven’ in dezelfde tijd staan, wordt een individu een kind van God direct wanneer hij Jezus Christus ontvangt. Johannes gebruikt nooit het woord ‘zoon’ om gelovigen aan te duiden, maar alleen het woord ‘kind’. Een mens wordt een ‘zoon’ door adoptie (Efeziërs 1:5; Romeinen 8:14-15) en een ‘kind’ door wedergeboorte (transformatie, vernieuwing; vgl. 1:12-13; Romeinen 8:16; 1 Johannes 3:9-10). Deze transformatie begint met een daad van God (wedergeboorte): hierdoor ‘is’ hij meteen een kind van God (1:13)! *Het proces van verlossing is steeds meer op een kind van God gaan lijken (heiliging)*. Johannes gebruikt het woord ‘worden’ (1:12) omdat de gelovige na zijn wedergeboorte heel zijn leven lang een proces van heiliging doormaakt waarin hij steeds meer aan Jezus gelijkvormig wordt. Het woord ‘worden’ drukt dus uit dat verlossing een proces is. Van het moment dat jij in Jezus Christus gelooft en hem in je hart en leven aanneemt, ben je een kind van God. Dan *begint* ‘je kind-zijn binnen de familie van God’. Van dat moment af groei je geestelijk en *word je steeds meer wat God bedoelt dat je uiteindelijk wordt*. Het volmaakte wordt pas bereikt bij de terugkomst van Jezus en je opstanding uit de doden (Filippenzen 3:19-20; 1 Johannes 3:1-3).

Het Woord is Mens geworden (1:14-15). Zijn menselijke natuur vóór zijn dood en na zijn opstanding. Het Woord is mens (vlees) geworden en heeft bij ons gewoond. Het woord ‘geworden’ betekent niet dat het Woord, Jezus Christus, ophield God te zijn. De tweede persoon van de Drie-eenheid neemt naast zijn goddelijke natuur ook de menselijke natuur aan. Jezus Christus had vóór zijn opstanding uit de dood een echte *zwakke menselijke natuur*: hij wordt moe (4:6); hij heeft dorst (4:7; 19:28); hij bestaat uit vlees en bloed (6:53); hij kan gedood worden (8:40); hij huilt (11:33,35); en hij is ontstemd (12:27; 13:21). Ná zijn opstanding heeft hij een *verheerlijkte menselijke natuur* (Filippenzen 3:21; vgl. 1 Korintiërs 15:42-44,49). De relatie tussen de twee naturen van Jezus Christus in één ‘persoon’ zal net als de Drie-eenheid voor altijd een mysterie blijven. Zijn heerlijkheid. Het woord ‘heerlijkheid’ wordt voorgesteld als een stralend licht waarin God woont. Het betekent ‘de zichtbare openbaring van de goddelijke eigenschappen’, zoals Gods heiligheid, rechtvaardigheid, barmhartigheid, liefde, trouw, genade en waarheid. Heel veel mensen hebben zijn heerlijkheid gezien. Zijn heerlijkheid is zijn godheid die door de sluier van zijn mensheid heen schijnt. Zijn heerlijkheid is vol van genade en waarheid. ‘Genade’ is zijn onverdiende geschenk en gunstbewijs aan schuldige mensen. ‘Waarheid’ betekent dat Jezus Christus de werkelijkheid is van alle ‘schaduw’ en ‘kopieën’ die voor hem kwamen (Kolossenzen 2:17). Bv. de dierenoffers waren schaduw, maar zijn zoenoffer de werkelijkheid.

Wet en genade (1:16-17). Uit zijn volheid hebben wij genade op genade ontvangen. Het ene genadebewijs is nog niet voorbij, of het volgende komt er al aan net zoals de golven van de zee onophoudelijk komen aanrollen! De wet en de waarheid staan niet tegenover elkaar. De wet is de voorbereiding (de schaduw) gedurende de periode van het Oude Testament. De waarheid is de vervulling (de werkelijkheid die vroeger alleen als schaduw zichtbaar was) gedurende de periode van het Nieuwe Testament (Kolossenzen 2:17; Hebreëen 8:5; 10:1). Gods wet eist gerechtigheid maar kan het niet geven. Gods genade in en door Jezus Christus schenkt volkomen gerechtigheid!

Het Woord is de eniggeboren Zoon van God (1:18). De eniggeboren God (de enige Zoon, die zelf God is). In Johannes 1:18 heeft deze uitdrukking geen parallel in de menselijke wereld. Het beschrijft geen begin ergens in het verleden. Johannes 3:16 bewijst dat Jezus Christus de eniggeboren Zoon van God was *vóór zijn geboorte (menswording)*. Daarom verwijst de woorden “de eniggeboren Zoon van God” nooit naar zijn geboorte als mens op aarde, maar naar *zijn eeuwige relatie met God de Vader* voordat hij als mens op aarde geboren werd. In de beste en oudste handschriften van de bijbel zegt Johannes 1:18, ‘de eniggeboren God’ in plaats van ‘de eniggeboren Zoon’. De Zoon van God heeft God doen kennen. Het woord ‘doen kennen’ betekent: ‘uitgelegd’ of ‘verklaard’. Wie God wil leren kennen, moet Jezus Christus leren kennen, want hij openbaart God.